

Bijlage 2 – Statusrapport met betrekking tot aansluiten, vullen en oefenen met het DSO-LV

Inhoud

1	Inleiding.....	2
2	Het proces van voortbrenging en kwaliteitsborging DSO.....	3
2.1	Ontwikkelprocessen en kwaliteitsmanagement.....	3
2.2	Testen en accepteren van de ontwikkelde software.....	6
3	Gereedheid en stabiliteit van de functionaliteiten.....	8
3.1	Gereedheid voor aansluiten, vullen en oefenen.....	8
3.1.1	Gehele basisniveau DSO-LV.....	8
3.1.2	Eisen van belang voor aansluiten, vullen en oefenen.....	9
3.2	Functionaliteit en techniek ten behoeve van koppelen en vullen.....	11
3.2.1	Koppelen van lokale voorzieningen aan de landelijke voorziening.....	11
3.2.2	De ondersteuning van aansluiten van lokale voorzieningen op het DSO.....	12
3.2.3	Produceren van inhoud voor het DSO.....	12
4	Ontwikkelen samen met partners.....	13
4.1	De werking beproeven met de praktijk.....	13
4.2	Het instrument praktijkproeven.....	13
4.2.1.1	Deelname van de uitvoeringspraktijk.....	14
4.2.1.2	Spreiding over drie DSO-ketens en betrokkenheid leveranciers.....	15
4.2.1.3	Onderwerpen die aan de orde komen.....	16
4.2.1.4	Opvolging en ondersteuning.....	17
4.2.1.5	Borging van de gebruiksvriendelijkheid.....	17
5	Bestuurlijke besluitvorming over het DSO.....	18
6	Mijlpalen voor inwerkingtreding per 1-1-2021 in relatie tot status DSO-LV per 1-1-2020.....	20

1 Inleiding

Dit statusrapport met betrekking tot aansluiten, vullen en oefenen met het DSO-LV vormt de eerste stap in de beantwoording van de vraag: *is het basisniveau van de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV) voldoende stabiel voor overheden om het komende jaar te kunnen aansluiten en oefenen?*¹

De eisen ten aanzien van functionaliteit van het basisniveau DSO-LV zijn gedefinieerd in het Globaal Programma van Eisen (GPvE). Om in 2020 te kunnen aansluiten op, vullen van en oefenen met het DSO-LV moet een deel van het basisniveau per 1 januari 2020 beschikbaar en stabiel (oftewel, gereed) zijn. Dit rapport biedt een uiteenzetting van de gereedheid van die betreffende DSO-LV componenten en de borging van het proces van voortbrenging van het DSO-LV.

Het rapport is opgebouwd uit de volgende vijf onderdelen:

1. Beschrijving van het voortbrengingsproces van het programma DSO en de processen en maatregelen ten aanzien van kwaliteitsborging daarbij;
2. Onderbouwing van de gereedheid van het DSO-LV om in 2020 te kunnen aansluiten, vullen en oefenen;
3. Overzicht van de uitgevoerde en geplande praktijkproeven en gebruikerstesten;
4. Opsomming van de besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg over het DSO, zoals toegezegd in de brief van 8 november 2019²;
5. Factsheet met de mijlpalen voor inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2021 gerelateerd aan de stand van zaken van de landelijke voorziening van het DSO per 1 januari 2020.

¹ Kamerstukken I 2019/20, 34 986, nr. K

² Kamerstukken I 2019/20, 34 986, nr. N

2 Het proces van voortbrenging en kwaliteitsborging DSO

2.1 Ontwikkelprocessen en kwaliteitsmanagement

De landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet wordt ontwikkeld onder aansturing van het programma DSO. De dagelijkse leiding is in handen van het programma managementteam onder leiding van de programmadirecteur DSO. Rijkswaterstaat, Kadaster en KOOOP zijn de drie ontwikkelpartners die de software maken. Geonovum, Rijkswaterstaat en KOOOP ontwikkelen de standaarden. De programmadirecteur DSO legt verantwoording af aan de programmadirecteur-generaal Omgevingswet en werkt samen met en in de interbestuurlijke gremia Programmaraad (vz. programmadirecteur Aan de slag met de Omgevingswet), Opdrachtgevend Beraad (vz. pDG Omgevingswet) en Bestuurlijk Overleg (vz. Minister van BZK). Alle besluitvorming is gedocumenteerd en daardoor traceerbaar.

Het voortbrengingsproces ziet er als volgt uit: er wordt gewerkt volgens de SAFe (Scaled Agile Framework) werkwijze. Dat kenmerkt zich door een kortcyclische (stapsgewijze) en gebruikersgerichte wijze van realiseren. De voortbrengingsprocessen van het programma DSO zijn beschreven en gedocumenteerd.

De inhoudelijke kaders voor de opdracht aan het programma DSO zijn vastgelegd in de volgende kaderdocumenten: Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024, Doelarchitectuur, Globaal Programma van Eisen en Globaal Content Raamwerk. Deze omvatten ook eisen ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy. Het DSO-LV is ontworpen onder architectuur om de samenhang binnen het stelsel te borgen. Het gehele DSO stelsel bevat centrale en lokale componenten. De overkoepelende stelselarchitectuur hiervan is uitgewerkt in de Doelarchitectuur. De architectuur van de landelijke voorziening zelf is uitgewerkt in één overall globale architectuur schets (OGAS) voor het hele DSO-LV, een aantal globale architectuur schetsen (GAS) en project start architecturen (PSA) op component niveau.

De werkvoorraad van het programma is vastgelegd in de programmabacklog. Hierin is prioritering, planning en status van de diverse werkpakketten opgenomen. Samen met alle ontwikkelteams en vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, waterschappen en het rijk wordt elk kwartaal geprioriteerd en bepaald wat er in het komende kwartaal wordt gerealiseerd. Het werk wordt georganiseerd in opeenvolgende 'sprints' met een duur van twee weken. Het bewaken van voortgang, bijsturen, adresseren van risico's vindt plaats op meerdere niveaus in een ingericht risicomangementproces.

Via validatie- en evidence sessies op kwartaalbasis wordt geborgd dat de resultaten die dat kwartaal geleverd zijn voldoen aan de werkpakketten in de programmabacklog. Het resultaat van de validatie wordt vastgelegd in de backlog. Elke twee weken tonen ontwikkelteams in een demonstratie aan het programma DSO en aan de vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, waterschappen en het rijk de resultaten van de afgelopen sprint.

Aan het einde van ieder kwartaal wordt er een kwartaaldemonstratie georganiseerd voor overheden, softwareleveranciers van overheden en overige geïnteresseerden. Hier wordt gedemonstreerd wat er het afgelopen kwartaal is opgeleverd en worden uitgevoerde praktijkproeven getoond. Evalueren is een vast onderdeel binnen het programma. Er is expliciet aandacht voor terugblikken en leren door middel van 'retrospectives'. Een voorbeeld van een verbeterpunt is dat de kwartaaldemonstratie beter op de beoogde doelgroep moest worden afgestemd. Dit is per kwartaal verder geoptimaliseerd. Het proces waarop dat evalueren gebeurt, is vastgelegd.

Elk kwartaal levert het programma DSO een vrijgaveadvies (kwaliteitsdashboard) op waarin staat in hoeverre de software die het afgelopen kwartaal ontwikkeld is in gebruik genomen kan worden. Besluitvorming over vrijgave gebeurt in afstemming met vertegenwoordigers van medeoverheden in het programma managementteam. De besluitvorming over vrijgave wordt vastgelegd en gedocumenteerd. Het vrijgaveadvies bevat bijvoorbeeld statusinformatie over de voortgang van de componenten door de teams.

Beoordeling Producten

(o.b.v. ISO25010, evidence, validatie, SIG, TIOBE, Pentest, e.d.)

Figuur 2.1: voorbeeld van een (onderdeel uit het) vrijgaveadvies

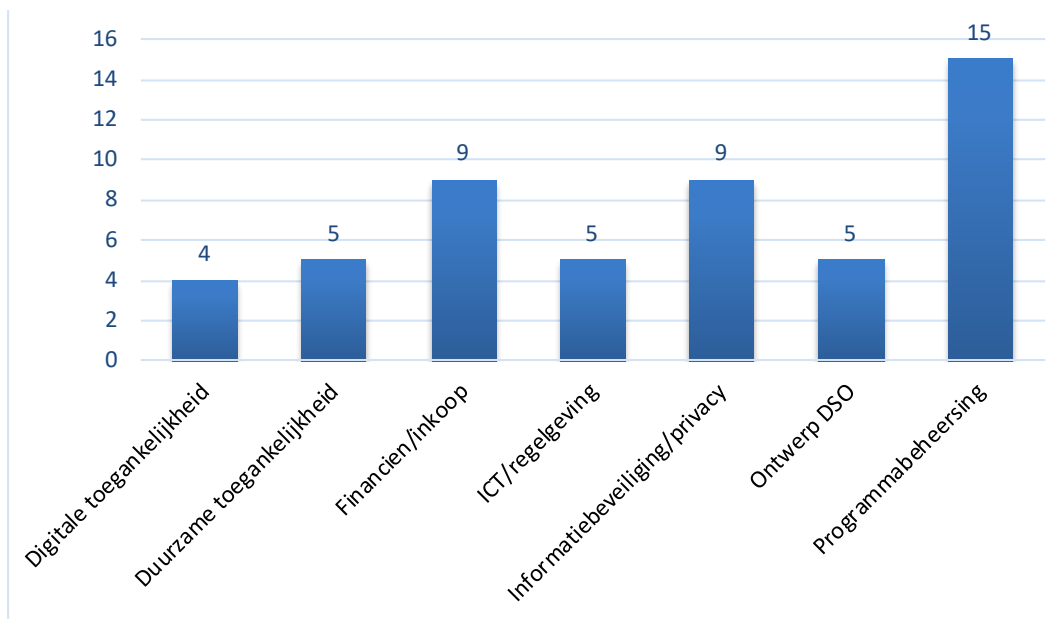
In figuur 2.1 is een voorbeeld weergegeven van een vrijgaveadvies op kwartaalbasis. Op de horizontale as staan de verschillende kwaliteitsdimensies ten aanzien van de software. Op de verticale as de DSO-componenten. Groene bol betekent dat een component voldoet op dit aspect, oranje betekent dat er nog aandachtspunten zijn. Figuur 2.2 bevat een overzicht van het tijdsverloop van de DSO-LV componenten met de beoordeling voldoende op de verschillende elementen in de vrijgaveadviezen van de afgelopen vier kwartalen.

	4e kwartaal 2018 (PI8)	1e kwartaal 2019 (PI9)	2e kwartaal 2019 (PI10)	3e kwartaal 2019 (PI11)
Elementen met beoordeling voldoende (van in totaal 80 elementen)	63 (79%)	66 (83%)	71 (89%)	67 (84%)

Figuur 2.2: beoordeling DSO-LV componenten in vrijgaveadviezen naar tijd

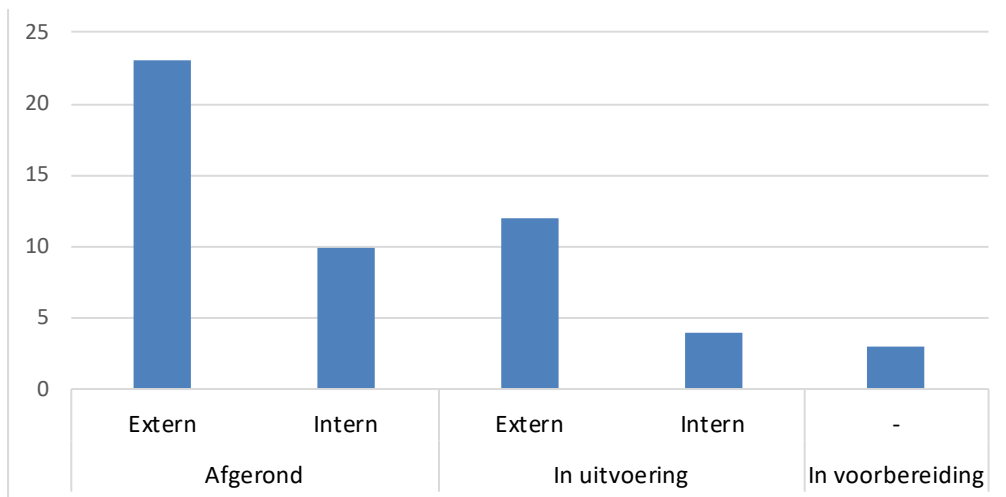
Het programma DSO ontvangt elk kwartaal een kwartaalrapportage van elke ontwikkelpartner. Daarnaast wordt elk kwartaal door middel van een voortgangsdashboard en een kwartaalrapportage over de voortgang van het gehele ontwikkelprogramma gerapporteerd. Het programma kent een ingerichte systematiek van kwaliteitsmanagement. Deze systematiek staat beschreven in het kwaliteitsmanagementplan. Ook zijn alle ingebouwde kwaliteitsmaatregelen in het voortbrengingsproces in kaart gebracht.

Het programma voert zelf verschillende interne toetsen uit en laat externe toetsen en audits uitvoeren. De aanbevelingen uit de toetsen worden bijgehouden en de opvolging wordt gemonitord.

Figuur 2.3: aantal toetsen (intern en extern) naar onderwerp

In figuur 2.3 staat een overzicht van alle toetsen (zowel afgerond, in uitvoering als in voorbereiding) verdeeld naar onderwerp. In totaal gaat het om 52 toetsen. Deze betreffen onderwerpen als programmabeheersing, informatiebeveiliging en privacy, financiën en inkoop, duurzame toegankelijkheid (archivering), digitale toegankelijkheid, het ontwerp van het DSO en het verband tussen ICT en regelgeving.

Figuur 2.4: aantal toetsen (intern en extern) naar status

Figuur 2.4 geeft inzicht in aantallen toetsen naar status. Sinds 2016 zijn 33 toetsen afgerond. Momenteel zijn 16 toetsen nog in uitvoering of verkeren nu in afronding en zijn er nog 3 toetsen in voorbereiding. Van de in totaal 52 toetsen zijn er 14 door het programma zelf uitgevoerd en 38 door externe partijen.

2.2 Testen en accepteren van de ontwikkelde software

Het programma DSO verstrekt opdrachten aan de ontwikkelpartners die de componenten voor het DSO-LV realiseren en geïntegreerd en getest opleveren. Het testen van de gebouwde software van de landelijke voorziening van DSO is een vast onderdeel in de ontwikkelcyclus. Het programmeren van de software wordt gedaan door 10 verschillende ontwikkelteams. Bij elke 2-wekelijkse oplevering worden er door de ontwikkelpartners zelf testen uitgevoerd. Zowel op niveau van functionaliteit binnen de verschillende componenten als op niveau van de samenhang tussen componenten (integratietesten). Testresultaten worden vastgelegd en gedocumenteerd. Het programma DSO heeft een testvisie en ziet er middels proces- en kwaliteitscontrole op toe dat de ontwikkelpartners het eigen ontwikkel- en testproces naar behoren uitvoeren. Ook worden sinds 2019 ketentesten uitgevoerd, om de werking van de gehele keten van DSO te testen op gebied van functionele werking en prestatie-efficiëntie.

Hiernaast vinden ten aanzien van de 'non-functionals' van de landelijke voorziening bij ontwikkelpartners performance- en loadtesten, informatiebeveiligingstesten (penetratietesten) en testen op de 'non functionele requirements' plaats, zodat het stelsel qua werking is voorbereid op de taak die het bij in productie name te vervullen heeft. De ISO25010 norm voor kwaliteitskenmerken van software is daarbij het uitgangspunt.

Vanaf 2018 voert het programma DSO per kwartaal een penetratietest uit in het kader van informatiebeveiliging. In de laatste 2 kwartalen zijn er geen blokkerende bevindingen meer uit deze test gekomen. De afgelopen 2 jaar wordt conform de door het programma DSO gestelde normen ten aanzien van veilige softwarecode gescoord. De codekwaliteit wordt getoetst door gespecialiseerde externe partijen. Ten aanzien van dekking van geautomatiseerde testen wordt een norm van 80% gehanteerd.

In de beheerovereenkomst Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke voorziening (DSO-LV) zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over het toekomstige beheer van de landelijke voorziening. Ook zijn hierin afspraken gemaakt over het te doorlopen acceptatieproces. Het doel van het acceptatieproces is het vaststellen dat het geleverde product (DSO-LV) voldoet aan de gestelde eisen in de opdracht en of het DSO-LV in gebruik kan worden genomen. Hiertoe is een interbestuurlijk acceptatieteam ingesteld, met daarin vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk. Het acceptatieteam bereidt voor en adviseert, waarbij besluitvorming over acceptatie in het Bestuurlijk Overleg plaatsvindt. Het acceptatieteam kijkt naar drie hoofdgebieden: de vereiste kwaliteit van de opgeleverde functionaliteit (1); de overgang naar beheer (2); en de inrichting van exploitatie en gebruikersondersteuning (3). Het

acceptatieteam geeft hier invulling aan door een marginale toets op de aanwezige bewijsvoering, aangevuld met aanvullende keten-/gebruikerstesten. Het acceptatieproces loopt sinds medio 2019 en wordt naar verwachting afgerond in het eerste kwartaal van 2020.

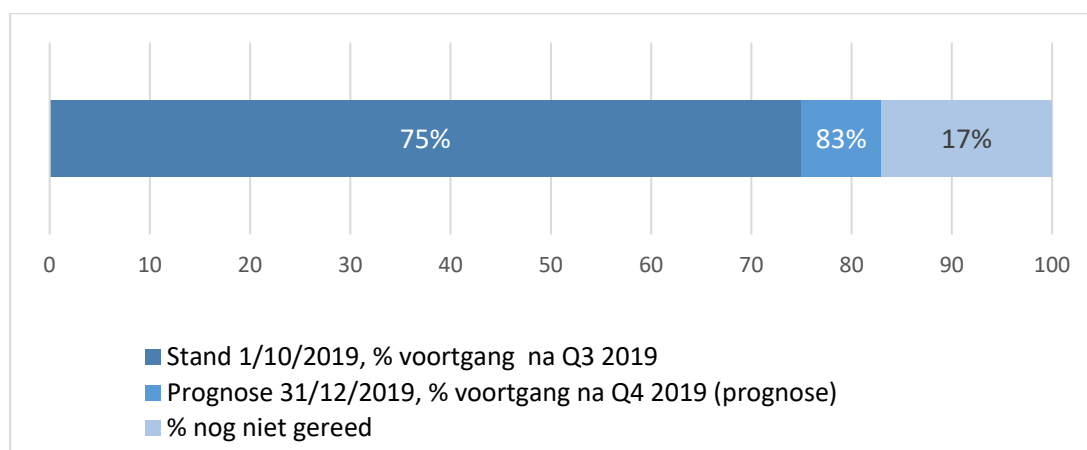
3 Gereedheid en stabiliteit van de functionaliteiten

3.1 Gereedheid voor aansluiten, vullen en oefenen

Het Globaal Programma van Eisen (GPvE) beschrijft waar de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV) aan moet voldoen. 212 eisen uit het GPvE hebben betrekking op het basisniveau DSO-LV dat gereed moet zijn bij inwerkingtreding. 117 eisen daarvan zijn nodig om begin 2020 te kunnen aansluiten, vullen en oefenen met het DSO-LV. Deze verdeling van eisen is in afstemming tussen de opdrachtgever, het programma DSO en vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, waterschappen en rijkspartijen tot stand gekomen. Deze verdeling van de eisen is vervolgens gebruikt voor het inplannen van het laatste kwartaal van 2019.

3.1.1 Gehele basisniveau DSO-LV

Voor het aansluiten, vullen en oefenen met DSO-LV, is de daarvoor geprognoseerde voortgang van 83% (ten opzichte van het gehele basisniveau als 100%). Figuur 3.1 geeft deze voortgang weer ten opzichte van de 212 GPvE-eisen die van toepassing zijn op het basisniveau DSO-LV. Hieruit blijkt dat per 1-10-2019 er een voortgang is van **75%** met betrekking tot de eisen van het gehele basisniveau. De prognose voor het lopende laatste kwartaal van 2019 is dat per 31-12-2019 een voortgang van **83%** wordt bereikt.

Figuur 3.1: percentage voortgang realisatie basisniveau DSO-LV t.o.v. gehele GPvE

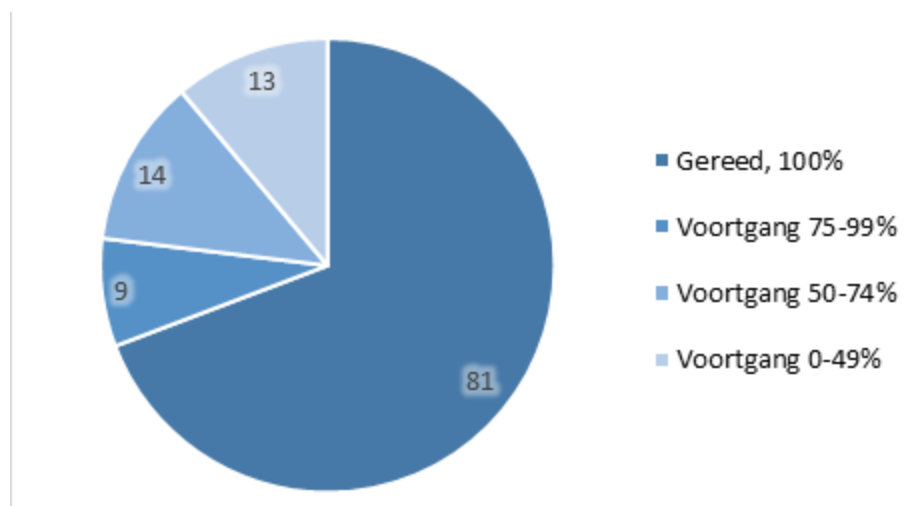
Van de nog niet gereed zijnde set eisen zijn een aantal eisen wel van belang voor het kunnen aansluiten, vullen en oefenen. Daarvoor zijn passende maatregelen getroffen om het aansluiten en oefenen wel mogelijk te maken (zie hierover meer in paragraaf 3.1.2).

Het resterende deel van de eisen waaraan DSO-LV nog niet voldoet, zijn niet noodzakelijk om vanaf begin 2020 te kunnen aansluiten en oefenen. Voorbeelden daarvan zijn (niet limitatief):

- Ambtshalve een (papieren) aanvraag kunnen indienen;
- Archiveren;
- Het machtigen van derden om een aanvraag op te stellen;
- Het volledig voldoen aan INSPIRE verplichtingen;
- Verwijzen naar Berichtenboxen voor Burgers en Bedrijven.

3.1.2 Eisen van belang voor aansluiten, vullen en oefenen

Binnen de 117 GPvE-eisen die nodig zijn voor aansluiten, vullen en oefenen begin 2020, is de verdeling qua voortgang op basis van de prognose voor 31 december 2019 als volgt: 81 eisen zijn volledig gereed, 9 eisen tussen 75-99% gereed, 14 eisen tussen 50-74% gereed en 13 eisen voor minder dan 50% gereed. Deze prognose is weergegeven in figuur 3.2.

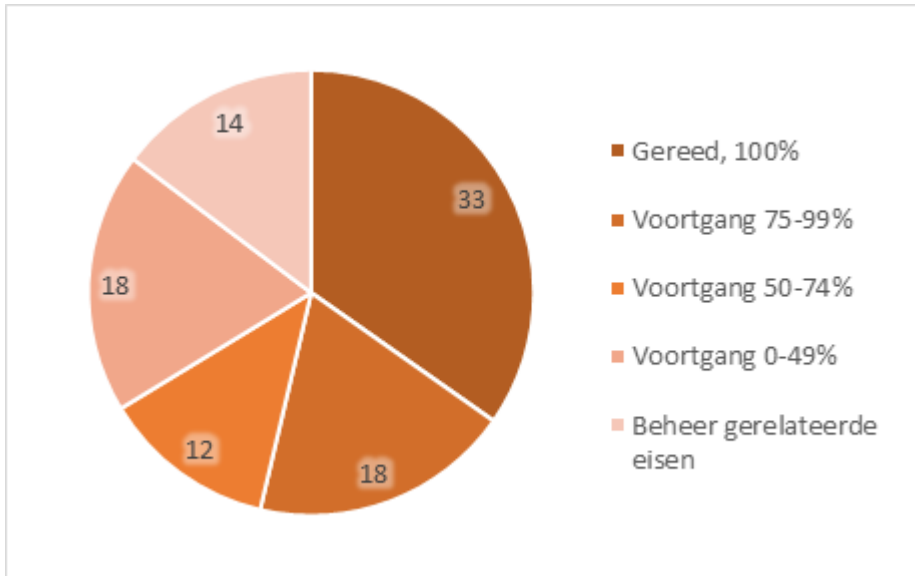

Figuur 3.2: prognose realisatie DSO-LV per 31-12-2019 voor aansluiten, oefenen en vullen op basis van GPvE eisen naar percentage voortgang

Voor de 36 GPvE-eisen waar de landelijke voorziening aan het einde van het jaar naar verwachting nog niet geheel aan zal voldoen zijn of worden – in afstemming met vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk – mitigerende maatregelen getroffen of tijdelijke ‘workarounds’ ingericht om per begin 2020 voor alle benodigde functionaliteiten een werkbare oplossing te bieden. Het is daarbij de bedoeling de (naar hun aard tijdelijke) mitigerende maatregelen en workarounds in de loop van 2020 te vervangen door de uiteindelijke oplossing die voldoet aan de gestelde eis. Enkele voorbeelden van genomen maatregelen (niet limitatief):

- Nog niet alle (basisniveau) toepassingsprofielen zijn beschikbaar, met name besluiten van andere overheden die het omgevingsplan wijzigen. Die toepassingsprofielen worden na de faseovergang verder gerealiseerd in 2020;
- Enkele statussen van toepasbare regels zijn nog in ontwikkeling (status “in werking in beroepsperiode” en “onherroepelijk”). Deze zijn nog niet direct van belang voor aansluiten en oefenen, maar worden na de faseovergang verder gerealiseerd in 2020;
- Het in de aanvraag meesturen van een direct publiceerbare versie wordt per januari 2020 nog niet ondersteund. Als maatregel wordt er voor leveranciers een voorbeeldbestand in de werkmap geplaatst, zodat leveranciers van medeoverheden hier wel mee kunnen oefenen. Het kunnen meesturen van een direct publiceerbare versie aanvraag volgt in 2020.

Binnen de resterende 95 GPvE-eisen die nog niet nodig zijn voor aansluiten, vullen en oefenen begin 2020, is de verdeling qua voortgang op basis van de prognose voor 31 december 2019 als volgt: 33 eisen zijn volledig gereed, 18 eisen tussen 75-99% gereed, 12 eisen tussen 50-74% gereed, 18 eisen voor minder dan 50% gereed. De overige 14 eisen betreffen eisen die niet aan de functionaliteit van DSO-LV zijn gesteld, maar beheer-gerelateerde betreffen zaken die middels Service Level Agreements door de beheerorganisatie worden geregeld. Deze prognose is weergegeven in figuur 3.3.

Figuur 3.3: prognose realisatie DSO-LV per 31-12-2019 voor eisen niet gerelateerd aan aansluiten, oefenen en vullen op basis van GPvE eisen naar percentage voortgang

3.2 Functionaliteit en techniek ten behoeve van koppelen en vullen

3.2.1 Koppelen van lokale voorzieningen aan de landelijke voorziening

Het technisch en functioneel aansluiten van lokale voorzieningen op de koppelvlakken van DSO-LV (koppelvlakken op basis van de STAM-, STTR- en STOP-standaarden³) zijn in afgelopen kwartalen beproefd. Er zijn 41 praktijkproeven uitgevoerd waarbij aansluiten (onderdeel van) het doel van de praktijkproef was. Er is aansluitinformatie beschikbaar voor de medeoverheden en hun leveranciers, ter ondersteuning van het aansluiten.

De STAM-standaard ten behoeve van aanvragen van vergunningen en meldingen en de STTR-standaard voor vragenbomen zijn beide in mei 2019 door het Bestuurlijk Overleg (BO) bekrachtigd. Beide koppelvlakken zijn stabiel en door leveranciers van bevoegde gezagen technisch en functioneel geschikt bevonden om op aan te sluiten. De leveranciers die actief zijn in de markt van zaak-, vergunning- (8) en regelbeheersystemen (10) hebben inmiddels getest tegen deze twee koppelvlakken. Testen door softwareleveranciers van overheden wijzen uit dat het aansluitproces waarbij leveranciers op afstand zonder ondersteuning van het programma DSO kunnen aansluiten, werkt en minimale inspanning van de DSO beheerorganisatie vraagt. Softwareleveranciers hebben ten aanzien van vergunnings- en zaaksystemen (STAM-koppelvlak) aangegeven dat het technisch mogelijk is alle bevoegde gezagen die passende contracten met deze leveranciers hebben, op het DSO-LV aan te sluiten. Hetzelfde geldt voor toepasbare regels (STTR-koppelvlak), waar leveranciers de aansluiting beproefd hebben.

De STOP-standaard ten behoeve van het opstellen, bekendmaken en publiceren van omgevingswetbesluiten bevindt zich momenteel in het vaststellingsproces. De interbestuurlijke vaststelling op (hoog)ambtelijk niveau heeft plaatsgevonden in oktober 2019. Bestuurlijke bekrachtiging van de STOP standaard is voorzien voor het Bestuurlijk Overleg van eind november 2019. Dit betreft versie "0.98 kern" van de Standaard Officiële Publicaties (STOP) en van de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten (TPOD's) AMvB/MR, omgevingsplan, waterschapsverordening en omgevingsverordening. Deze STOP-versie is modulair opgezet, is stabiel in de zin dat toekomstige versies hiermee *backwards compatible* zijn en is implementeerbaar, zodat deze door softwareleveranciers gebruikt kan worden om plansystemen aan te passen. Van de bestuurlijke vaststelling gaat een belangrijk signaal uit naar de uitvoeringspraktijk dat met deze versie van de standaard een onherroepelijke stap wordt gezet naar implementatie van deze standaard.

Bij de vaststelling in oktober 2019 is afgesproken de openstaande bevindingen en daaraan verbonden risico's volgend uit de gedane impactanalyses te adresseren in de verdere ontwikkeling van de standaard. Nieuwe versies waarin deze doorontwikkeling en modulaire uitbreidingen zitten, komen planmatig beschikbaar via de reguliere plannings- en oplevercyclus van het DSO-programma (in 2019) respectievelijk de beheerorganisatie DSO (vanaf 2020).

Er is inmiddels getest op de aansluiting op het DSO via het STOP-koppelvlak en Digikoppeling. Samen met leveranciers van plansoftware wordt nu bekeken hoe een goede balans tussen enerzijds stabiliteit en anderzijds de noodzakelijke doorontwikkeling en aanvulling is te vinden.

³ STAM = STandaard Aanvragen en Meldingen / STTR = Standaard Toepasbare Regels / STOP(/TPOD) = Standaard Officiële Publicatie (/ToepassingProfiel Omgevingswet Documenten)

3.2.2 De ondersteuning van aansluiten van lokale voorzieningen op het DSO

De volgende ondersteuningsmiddelen zijn ingericht om (softwareleveranciers van) overheden te ondersteunen bij het aansluiten op DSO-LV in 2020:

- Op aandeslagmetdeomgevingswet.nl is aansluitinformatie per koppelvlak te vinden. Voor de koppelvlakken STOP, STAM en STTR zijn aansluitbeschrijvingen gemaakt en is er informatie over API-services en het gebruik ervan voorhanden via het ontwikkelaarsportaal
- Voor softwareleveranciers is ondersteuning bij het doen van aansluittests
- Er is een regulier leverancieroverleg ingesteld met leveranciers van vergunning/zaak-, regelbeheer- en plansystemen
- Er is een leveranciers-/accountmanagement rol (samen met de VNG) die op regelmatige basis met leveranciers spreekt over aansluiten, hen ondersteunt bij vragen over aansluiten en checkt welke leveranciers in staat zijn aan te sluiten
- Er is een Informatiepunt Omgevingswet waar eenieder terecht kan bij de helpdesk over de Omgevingswet en het DSO.

3.2.3 Produceren van inhoud voor het DSO

Het DSO moet in 2020 in staat zijn de eerste productie-inhoud van DSO te kunnen verwerken en ontsluiten, met daarin een onderscheid tussen content die vanuit het rijk kan komen (omgevingsregeling, bruidsschat, AMvB's, toepasbare regels voor topactiviteiten; waarbij de diepgang en precieze scope van deze inhoud bij inwerkingtreding nog onderwerp van afstemming is) en vanuit decentrale overheden (met name de omgevingsverordeningen). Hiervoor is het kunnen beheren en exploiteren van DSO-LV door de beheerorganisatie een voorwaarde.

Aan het einde van 2019 zijn er oefenomgevingen beschikbaar, daarnaast zijn er ook omgevingen voor het testen door leveranciers en voor productie. In de loop van 2020 wordt het aantal omgevingen naar behoefte opgeschaald, om gereed te zijn voor volledige productiegang bij inwerkingtreding. Er zijn basale beheerfunctionaliteiten ten behoeve van beheer van genoemde functies in het DSO-LV.

4 Ontwikkelen samen met partners

4.1 De werking beproeven met de praktijk

Het DSO wordt samen met de toekomstige gebruikers ontwikkeld, specifiek gebruikers vanuit gemeenten, provincies, waterschappen, rijkspartijen die vanaf 2020 het DSO gaan vullen en gebruiken in eigen werkprocessen. Het vergroten van de gebruikersbetrokkenheid was één van de twee hoofdaanbevelingen van het BIT advies uit 2017. Dit krijgt vorm doordat vertegenwoordigers van medeoverheden op alle niveaus participeren in het programma en betrokken zijn in de besluitvorming.

Een onderdeel van de SAFe (Scaled Agile Framework) werkwijze die wordt toegepast bij het ontwikkelen van het DSO-LV, is dat onderdelen die gereed zijn om te beproeven, ook daadwerkelijk worden beproefd met de uitvoeringspraktijk. Op die manier kan er voordat de Omgevingswet in werking treedt, worden geoefend met het DSO en kan er tegelijkertijd feedback worden opgehaald ten behoeve van de verdere ontwikkeling ervan. Naast medeoverheden zelf, hebben ook softwareleveranciers hierbij een rol.

4.2 Het instrument praktijkproeven

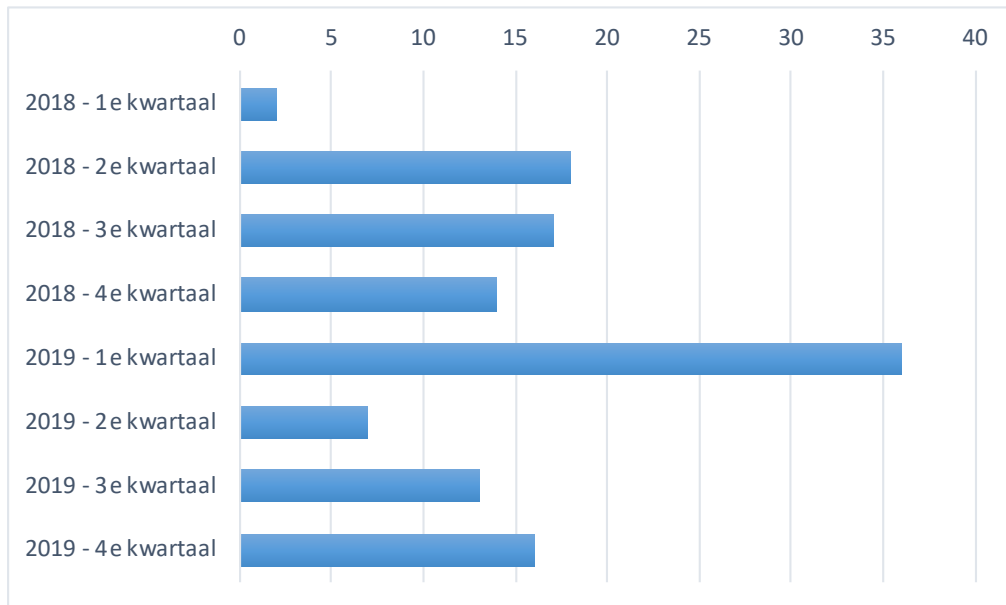
Elk kwartaal wordt het DSO beproefd door middel van praktijkproeven. Met praktijkproeven worden meerdere doelen gediend: allereerst kan een onderdeel van het DSO door overheden, vaak samen met een leverancier van lokale software, worden beproefd. Dit levert feedback op voor het ontwikkelprogramma m.b.t. de werking van het DSO en de opzet van standaarden en koppelvlakken. Daarnaast doet de uitvoeringspraktijk zelf zo ervaring op met onderdelen van het stelsel en helpt dit om de eigen veranderopgave scherper te krijgen.

Elk kwartaal wordt er geprioriteerd tussen (potentiële) praktijkproeven. Het prioriteren, inplannen en daadwerkelijke uitvoeren van praktijkproeven gaat op basis van de ondersteuningsmogelijkheden vanuit het programma, het beschikbaar zijn van standaarden en lokale software en de mate waarin een praktijkproef de leerbehoefte van de gehele keten dient.

Naast praktijkproeven, wordt functionaliteit ook op andere wijze getoetst bij gebruikers. Hierbij gaat het onder meer om:

- Demonstraties van het DSO op kwartaal- en regiobijeenkomsten
- Gebruikersevaluaties per kwartaal met een panel gebruikers vanuit bevoegd gezag
- Periodieke gebruikerstesten met initiatiefnemers
- Usability test met toekomstige eindgebruikers
- Tryouts in 2019 om (delen van) het DSO zelf te ervaren in relatie tot de uitvoeringspraktijk

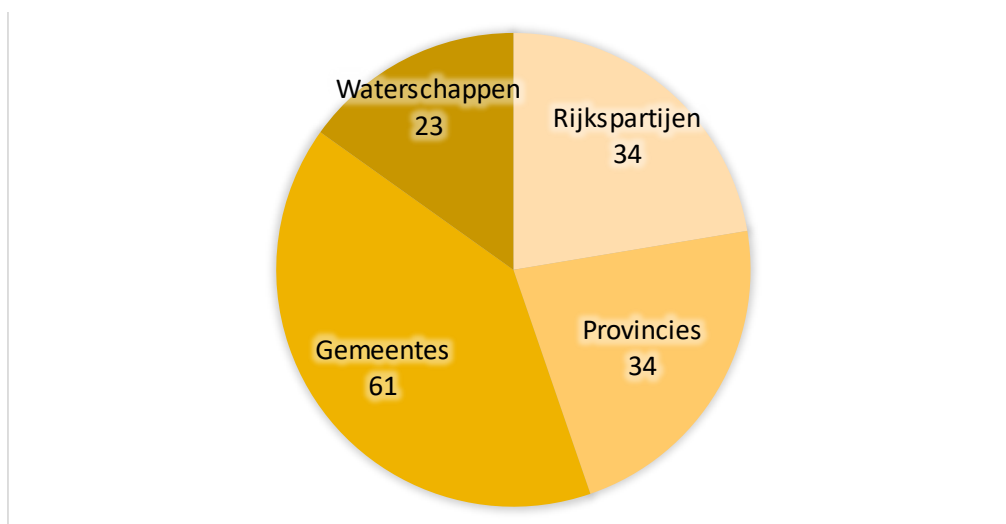
4.2.1.1 Deelname van de uitvoeringspraktijk

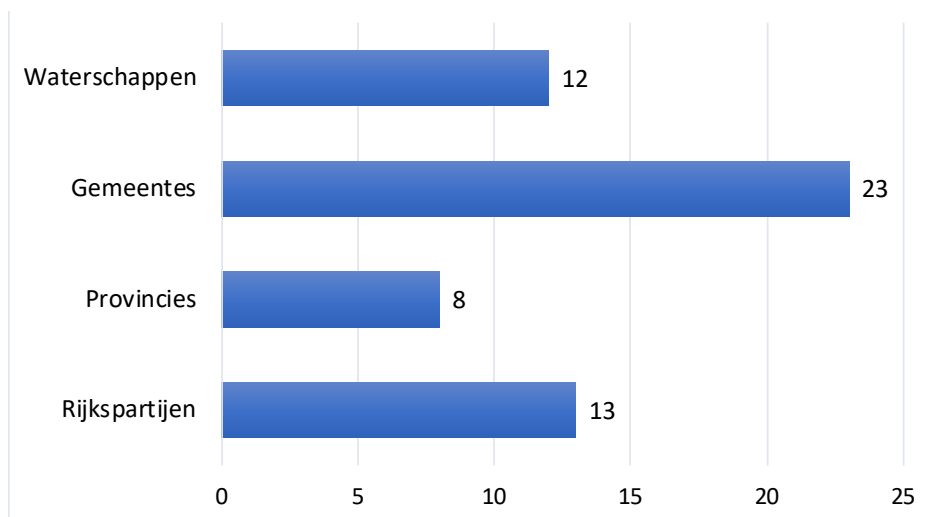
Figuur 4.1: aantal praktijkproeven per kwartaal sinds begin 2018

Bij praktijkproeven is een doorsnede van de toekomstige uitvoeringspraktijk betrokken. Sinds begin 2018 zijn er 132 praktijkproeven geïnitieerd, waarvan er 123 daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Gemiddeld worden er per kwartaal 15 praktijkproeven uitgevoerd.

Vanuit de verschillende bestuurslagen is er 61 maal door gemeentes, 34 maal door provincies, 23 maal door waterschappen en 34 maal door rijkspartijen deelgenomen aan praktijkproeven (zie figuur 4.2). Het aantal unieke overheidsorganisaties dat betrokken is bij praktijkproeven is weergegeven in figuur 4.3.

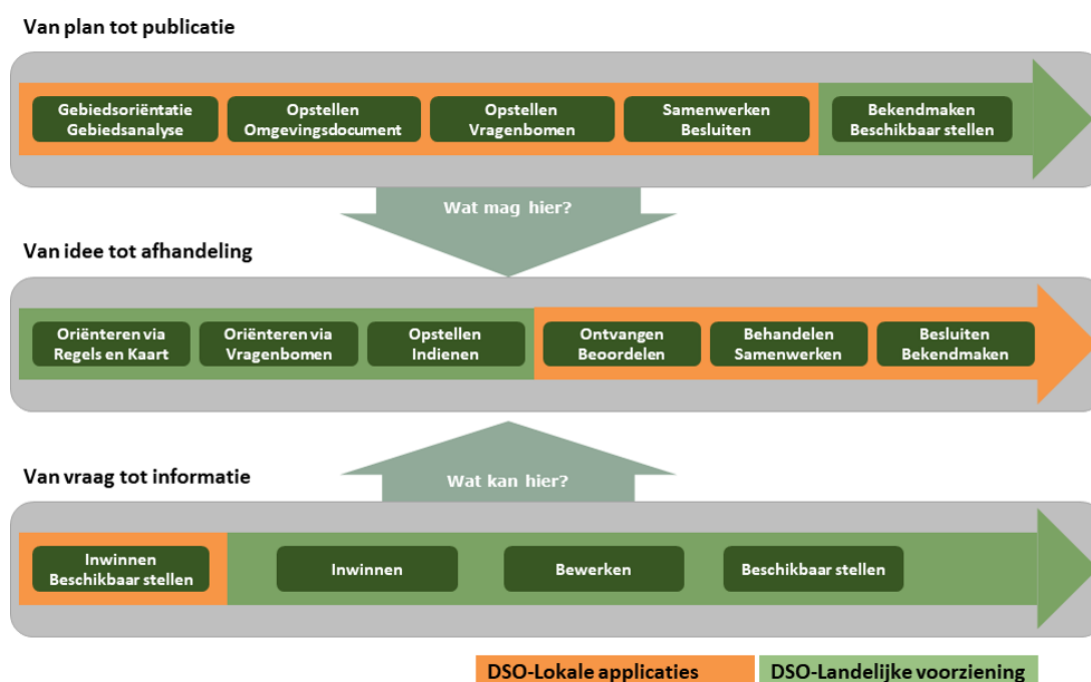
Figuur 4.2: aantal praktijkproeven per bestuurslaag

Figuur 4.3: aantal overheidsorganisaties betrokken bij praktijkproeven per bestuurslaag

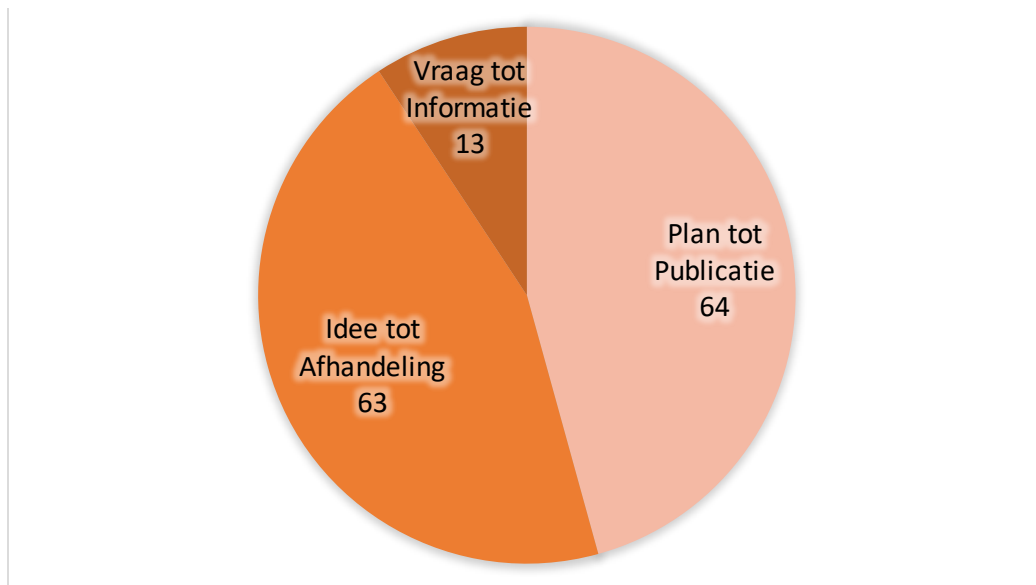
4.2.1.2 *Spreiding over drie DSO-ketens en betrokkenheid leveranciers*

Het DSO bestaat uit drie ketens: 1) plan tot publicatie, 2) idee tot afhandeling en 3) vraag tot informatie. Vanuit de kant van de medeoverheden worden deze ketens gevoed door planvorming systemen (plan tot publicatie) respectievelijk vergunning- en regelbeheer systemen (idee tot afhandeling). Deze systemen van medeoverheden zorgen ervoor dat het DSO wordt gevuld met omgevingswetbesluiten (plan tot publicatie) en vragenbomen (idee tot afhandeling) en aanvragen van vergunningen en meldingen kunnen ontvangen (idee tot afhandeling). De keten van vraag tot informatie betreft het kunnen ontsluiten van informatie over de leefomgeving vanuit diverse, veelal bestaande, bronnen.

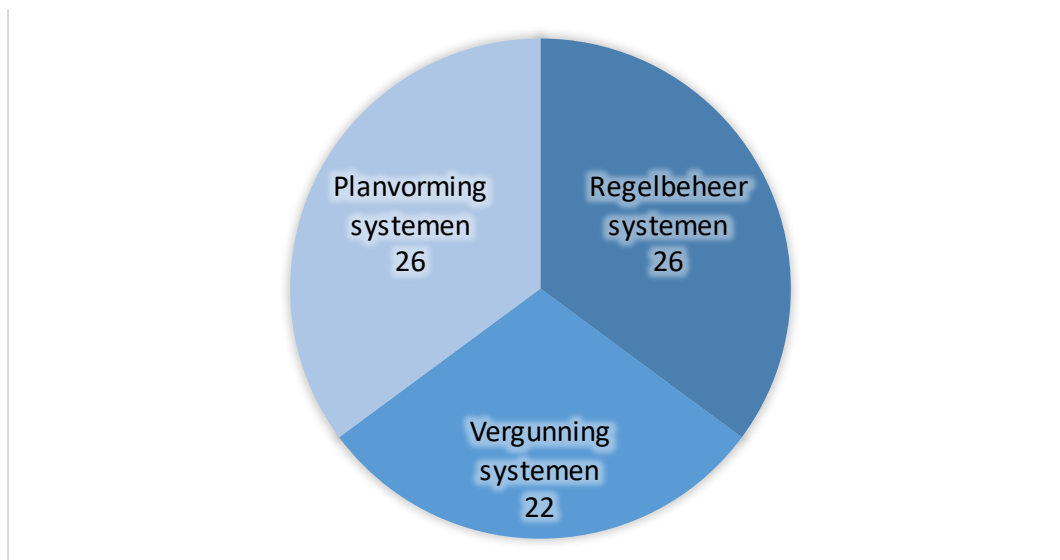
Figuur 4.4: de drie DSO ketens met de decentrale en centrale/DSO-LV onderdelen.

Alle drie de ketens zijn betrokken in de praktijkproeven in het stelsel (zie figuur 4.5). Het kleinere aandeel van de keten van vraag tot informatie, is verklaarbaar doordat deze keten vooral ingericht is op voorbereiding van ontsluiting van informatieproducten in het kader van uitbouw van het DSO.

Figuur 4.5: aantal praktijkproeven per DSO-keten (NB sommige proeven raken meer dan 1 keten)

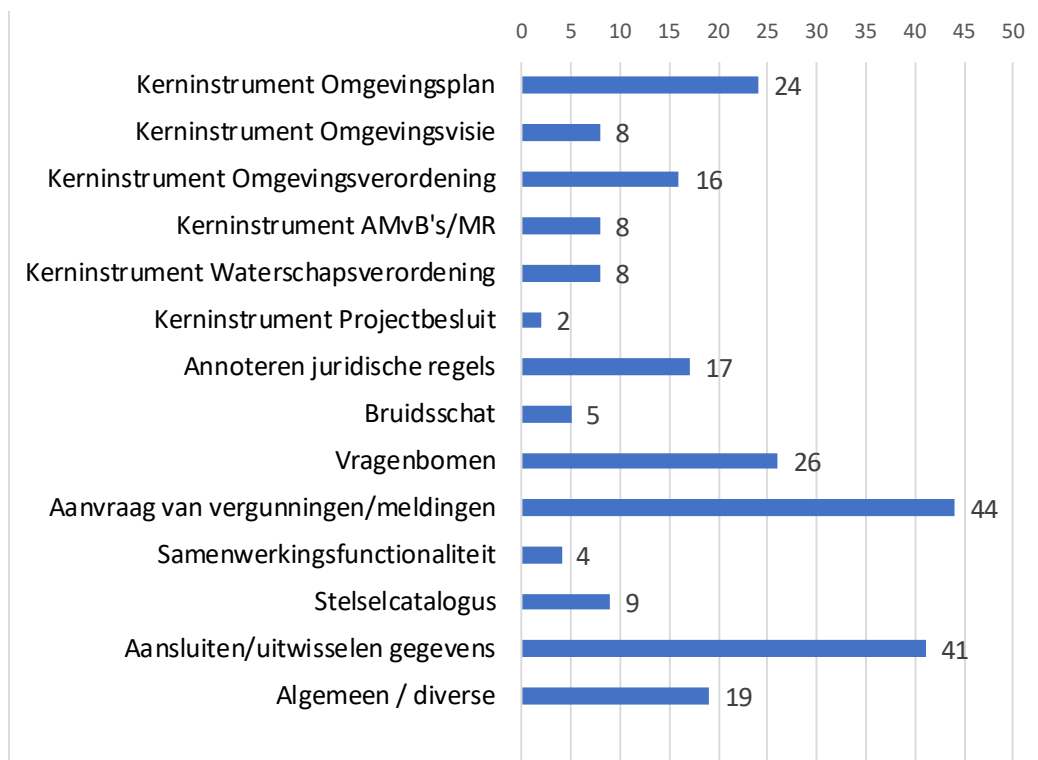
De softwareleveranciers van lokale systemen uit de hiervoor genoemde drie groepen zijn betrokken bij ongeveer de helft van alle uitgevoerde praktijkproeven (52 van de 127). De verhouding tussen de drie groepen systemen betreft 26 (planvorming) versus 26 (regelbeheer) versus 22 (vergunning) (zie figuur 4.6).

Figuur 4.6: aantal deelnemende softwareleveranciers aan praktijkproeven per DSO-keten (NB sommige proeven betreffende meerdere leveranciers)

4.2.1.3 Onderwerpen die aan de orde komen

De meest voorkomende onderwerpen die in praktijkproeven aan bod komen zijn van kerninstrumenten (66), aanvragen vergunningen/meldingen (44), aansluiten/uitwisselen van gegevens van buiten het stelsel (41) en vragenbomen (26). In 2019 is gestart met praktijkproeven met nieuwe onderwerpen, zoals bruidsschat (5 proeven), samenwerkingsfunctionaliteit (4) en annoteren (11). Figuur 4.7 geeft een volledig overzicht van onderwerpen van praktijkproeven:

Figuur 4.7: aantal praktijkproeven naar onderwerp

4.2.1.4 *Opvolging en ondersteuning*

De conclusies en evaluaties van de voornaamste praktijkproeven worden benoemd en gedeeld binnen het DSO-programma. Voor een aantal praktijkproeven die georganiseerd worden vanuit de koepels van medeoverheden is dit ook het geval. Vanaf begin 2019 is een oefenprogramma beschikbaar bij de VNG, waar alle gemeenten met hun vragen terecht kunnen. Bij technische vragen is een team van DSO als derdelijns vraagbaak beschikbaar. Er is een implementatieteam ingericht die verdere implementatie begeleidt.

4.2.1.5 *Borging van de gebruiksvriendelijkheid*

In aanpak, ontwerpen en specificaties voor gebruikerstoepassingen is expliciet aandacht voor gebruikersvriendelijk en digitaal toegankelijk bouwen, op basis van de vigerende norm WGAC 2.1aa. Het doel hiervan is dat het DSO zo bruikbaar mogelijk te maken voor eenieder en specifiek ook voor laaggeletterden en mensen met een beperking. Binnen het ontwikkelprogramma is er een specifiek team dat zich richt op het zo gebruikersvriendelijk mogelijk ontwerpen en realiseren van functionaliteit door ontwikkelteams en waarvoor een gespecialiseerd usabilitybureau wordt ingezet.

Gebruiksvriendelijkheid voor burgers en bedrijven (eindgebruikers) wordt regelmatig en op verschillende wijzen getoetst. Deze toetsing is door drie instrumenten ingebed in het voortbrengingsproces van DSO-LV: allereerst wordt via gebruikersevaluaties de gebruiksvriendelijkheid vanuit perspectief medeoverheden per kwartaal getest. Daarnaast zijn er tot nu toe vijf gebruikerstesten geweest om de gebruiksvriendelijkheid voor initiatiefnemers te toetsen. Tot slot worden usability testen uitgevoerd gericht op de behoeften en beleving van eindgebruikers (burgers en bedrijven). Er zijn binnen het programma processen ingericht om feedback en resultaten uit de drie genoemde instrumenten op te volgen.

Tot slot is in oktober 2018 een eerste extern uitgevoerde nulmeting gedaan door Stichting Accessibility. De aanbevelingen zijn in 2019 meegenomen in de verdere ontwikkeling van het DSO. Voor het vierde kwartaal 2019 was reeds een tweede nulmeting voorzien, die naar aanleiding van de vragen van de Eerste Kamer met enkele weken is vervroegd en gelijktijdig met dit statusrapport met betrekking tot aansluiten, vullen en oefenen met het DSO-LV wordt aangeboden.

5 Bestuurlijke besluitvorming over het DSO

In de brief van de commissie IWO van de Eerste Kamer⁴ van 1-11-2019 is gevraagd of er eventuele nieuwe of aanvullende bestuurlijke afspraken zijn gemaakt, na het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet (2015), het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht (2016) en de Beheerovereenkomst DSO-LV (2019).

In de antwoordbrief⁵ van 8-11-2019 is deze kort geresumeerd, en is toegezegd in dit rapport een nadere opsomming op te nemen. Hieronder staat deze opsomming van bestuurlijke besluitvorming over het DSO sinds het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet uit 2015. Onder bestuurlijke besluitvorming versta ik in dit verband besluitvorming door het Bestuurlijk Overleg (thans het Bestuurlijk Overleg Wonen Ruimte Omgevingswet - BO WRO), waarin met enige regelmaat DSO gerelateerde onderwerpen aan de orde komen.

Datum	Onderwerp	Strekking besluitvorming
Juli 2015	Bestuursakkoord	Bestuursakkoord over implementatie Omgevingswet, waaronder gezamenlijke ambitie t.a.v. digitalisering, governance, financiering en planning
Juli 2016	Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken omgevingsrecht	Afspraken over investerings-, transitie-, beheerkosten, baten, kostenbeheersing en aanvullende afspraken over governance en implementatie
November 2016	Scope DSO	Vaststelling initiële opdracht DSO (scenario 2) bij inwerkingtreding, door kaderdocumenten: <ul style="list-style-type: none"> - Visie 1.0 - Doelarchitectuur 2.0 - Globaal Programma van Eisen 1.0
Januari 2017	Programmaplan Aan de slag met de Ow	Vaststelling programmaplan 2016-2019
	Informatiehuizen / -producten	Vaststelling werkplan informatiehuizen
Augustus 2017	Beheer	Uitgangspunten m.b.t. invulling beheer
	Informatieproducten	Afwegingskader voor prioriteren informatieproducten
Maart 2018	Opvolging BIT-advies / scope DSO	Opvolging van het BIT advies d.d. september 2017: <ul style="list-style-type: none"> - Maatregelen ter reductie complexiteit - Vaststelling gewijzigde scope DSO (basisniveau) - Maatregelen versterken gebruikersbetrokkenheid
	Informatieproducten	Stapsgewijze voorbereiding van besluitvorming informatieproducten
	Beheer	Opdracht verkenning beheer
Juni 2018	Verkenning beheer	Verkenning naar inrichting van de structurele beheersituatie
December 2018	Beheerovereenkomst DSO-LV	Overeenkomst ter uitwerking van het Bestuursakkoord (2015) en het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening (2016) t.a.v. de overgang naar de structurele beheersituatie. Betreft o.a. governance en inrichting beheersituatie, basisniveau en uitbouw
Mei 2019	Vaststellen STAM en STTR standaarden	Bestuurlijke vaststelling van de STAM standaard voor aanvragen van vergunningen en meldingen en de STTR standaard voor toepasbare regels c.q. vragenbomen.

⁴ Kamerstukken I 2019/20, 34 986, nr. N

⁵ Kamerstukken I 2019/20, 34 986, nr. N

Naast besluitvorming in genoemde Bestuurlijke Overleggen, worden in aanvulling hierop ook andere belangrijke ontwikkelingen op het programma en DSO geduid:

Datum	Onderwerp	Strekking
Januari 2017	Overgang naar Agile werkwijze	Het DSO programma heeft een omslag gemaakt van een klassieke 'waterval' naar een SAFe/Agile werkwijze
Oktober 2017	Overgang Omgevingswet naar BZK	Bij de formatie van het huidige kabinet is de portefeuille Omgevingswet overgegaan van het (toenmalige) ministerie van I&M naar het ministerie van BZK
1 ^e kwartaal 2019	Oplevering beta release DSO	Opleveren van een initiële 'beta' versie van het DSO ten behoeve van demonstraties en het op beperkte schaal zelf oefenen gedurende 2019
2 ^e kwartaal 2019	Start tryouts	Het ondersteunen van tryouts in drie regio's, waarbij ook onderdelen van het DSO beproefd worden
Januari 2020	Overgang naar beheerfase	Overgang van het ontwikkelprogramma DSO naar de beheersituatie conform beheerovereenkomst, onder regie van de strategisch en tactisch beheerorganisatie

6 Mijlpalen voor inwerkingtreding per 1-1-2021 in relatie tot status DSO-LV per 1-1-2020

In het voorjaar van 2019 is samen met VNG, IPO en Unie van Waterschappen en de betrokken rijkspartijen in beeld gebracht wat er minimaal⁶ klaar moet zijn om de nieuwe wet op 1 januari 2021 in werking te kunnen laten treden. De resultaten hiervan zijn met beide Kamers gedeeld in de brief over de monitorresultaten d.d. 27 juni 2019⁷. Daarbij is een overzicht van mijlpalen voor bevoegde gezagen opgenomen.

Voor de meeste mijlpalen dient door DSO-LV functionaliteiten geboden te worden. Onderstaande tabel bevat de functionaliteiten die bij betreffende mijlpalen horen (daarmee geen uitputtend overzicht van de DSO-LV functionaliteiten die horen bij het basisoniveau, deze zijn reeds als bijlage bij de brief van 18 oktober opgenomen). Het overzicht gaat in op functionaliteit aan de zijde van DSO-LV, niet op de gehele keten (zoals decentrale software).

In de kolom gereed voor aansluiten, vullen en oefenen is aangegeven of de genoemde functionaliteit gereed is voor dit doel per begin 2020, op basis van de vigerende planning voor het laatste kwartaal van 2019 en met inachtneming van de getroffen mitigerende maatregelen.

Mijlpaal ⁸	door DSO-LV te leveren functionaliteiten	Gereed voor Aansluiten, Vullen, Oefenen?	Toelichting
Bevoegd gezag Gemeenten			
Omgevingsplan wijziging: Een wijziging van een Omgevingsplan wordt met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening, zijnde de STOP-TPOD standaard, bekendgemaakt via de LVBB en ontsloten via DSO-LV	Een bestuurlijk vastgestelde STOP-standaard	(v)	Vastgesteld op hoogambtelijk niveau oktober 2019. Bestuurlijke bekrachtiging in het BO beoogd eind november 2019. Er is nog wel doorontwikkeling en aanvulling nodig (zie verder 3.2.1).
	Ontsluiting van omgevingsplannen via het DSO-LV	✓	
Bestaande planfiguren (bestemmingsplannen e.a.) op grond van de Wet ruimtelijke ordening, als onderdeel van het tijdelijk omgevingsplan, blijven beschikbaar t.b.v. ontsluiting in DSO-LV	Overbruggingsfunctie, ten behoeve van ontsluiting van informatie uit bestemmingsplannen e.d.	✓	NB deze mijlpaal was niet opgenomen in de mijlpalenlijst, aangezien gemeenten hier zelf geen nieuwe content voor hoeven te leveren. Wel dient DSO-LV hier klaar voor te zijn
Vergunningen en meldingen: <i>Techniek</i> : Per 1/1/21 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen	Het aan bevoegd gezag aanleveren van aanvragen en meldingen vanuit DSO-LV	✓	
Vergunningen en meldingen: Ontvangen aanvraag of melding: Voor het ontvangen van een aanvraag of melding wordt gebruik gemaakt van de Standaard Aanvragen en Meldingen (STAM)	Een bestuurlijk vastgestelde STAM-standaard	✓	
Vergunningen en meldingen: <i>Indieningsvereisten</i> : Per 1/1/21 stellen provincie, waterschap en gemeente de informatie beschikbaar die nodig is om een aanvraagformulier in de landelijke voorziening samen te kunnen stellen, waarin ook de door hen gestelde indieningsvereisten zijn meegenomen	Kunnen toevoegen van content (indieningsvereisten) in DSO-LV	✓	

⁶ De bestuurlijke ambitie, die ook is vastgelegd in het bestuursakkoord van juli 2015, gaat verder dan de minimale vereisten vanuit de wet, vooral waar het de dienstverlening aan burgers betreft.

⁷ Kamerstukken 2018/19, 33 118, nr. AV

⁸ Bijlage bij Kamerstukken 2018/19, 33 118, nr. EK, AV

Vergunningen en meldingen: <i>Proces</i> : Per 1/1/21 moet het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag	Verwerken van enkelvoudige en meervoudige aanvragen	✓	
Bevoegd gezag Provincies			
Omgevingsvisie: Per 1/1/21 wordt een Omgevingsvisie opgesteld met de STOP-TPOD standaard, via de reguliere infrastructuur voor officiële publicaties gepubliceerd in het elektronische publicatieblad van het desbetreffende orgaan en ontsloten via DSO-LV	Een bestuurlijk vastgestelde STOP-standaard	(v)	Zie opmerking bij Omgevingsplan
	Ontsluiting van omgevingsvisies via het DSO-LV	✓	
Omgevingsvisie: Een vóór 1/1/21 vastgestelde omgevingsvisie kan nog op grond van de Wet ruimtelijke ordening worden gepubliceerd op www.ruimtelijkeplannen.nl met gebruikmaking van de IMRO-standaard. Ontsluiting van de informatie uit de visie in DSO-LV vindt in dat geval plaats met gebruikmaking van de overbruggingsfunctie	Overbruggingsfunctie, ten behoeve van ontsluiting van informatie uit dergelijke omgevingsvisies	✓	
Omgevingsverordening: De omgevingsverordening is per 1/1/2021 met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening	Ontsluiting van omgevingsverordeningen via het DSO-LV	✓	
Omgevingsverordening: Een Omgevingsverordening wordt opgesteld met de STOP-TPOD standaard en bekend gemaakt via de landelijke voorziening	Een bestuurlijk vastgestelde STOP-standaard	(v)	Zie opmerking bij Omgevingsplan
Projectbesluit: Als een rijkspartij, provincie of waterschap een projectbesluit vaststelt dan stellen zij deze per 1/1/21 vast conform de eisen van de Omgevingswet	Ontsluiting van projectbesluit via het DSO-LV	X	Met opdrachtgever en de koepels is afgestemd dat Projectbesluiten nog niet per 1/1/2020 ontsloten hoeven worden. Er wordt beoogd dit begin 2020 te realiseren.
Vergunningen en meldingen: <i>Techniek</i> : Per 1/1/21 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen	Het aan 'bevoegd gezag aanleveren van aanvragen en meldingen vanuit DSO-LV	✓	
Vergunningen en meldingen: Ontvangen aanvraag of melding: Voor het ontvangen van een aanvraag of melding wordt gebruik gemaakt van de Standaard Aanvragen en Meldingen (STAM)	Een bestuurlijk vastgestelde STAM-standaard	✓	
Vergunningen en meldingen: <i>Indieningsvereisten</i> : Per 1/1/21 stellen provincie, waterschap en gemeente de informatie beschikbaar die nodig is om een aanvraagformulier in de landelijke voorziening samen te kunnen stellen, waarin ook de door hen gestelde indieningsvereisten zijn meegenomen	Kunnen toevoegen van content (indieningsvereisten) in DSO-LV	✓	
Vergunningen en meldingen: <i>Proces</i> : Per 1/1/21 moet het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag	Verwerken van enkelvoudige en meervoudige aanvragen	✓	
Bevoegd gezag Waterschappen			
Ontsluiting van Waterschapsverordeningen via de landelijke voorziening.	Ontsluiting van waterschapsverordeningen via het DSO-LV	✓	Deze mijlpaal was niet opgenomen in de mijlpalenlijst, aangezien deze i.v.m. overgangstermijn niet bij de minimumcriteria van inwerkingtreding van de wet behoort. Wel dient DSO-LV hier klaar voor te zijn.
Projectbesluit: Als een rijkspartij, provincie of waterschap een projectbesluit vaststelt dan stellen zij deze per 1/1/21 vast conform de eisen van de Omgevingswet	Ontsluiting van projectbesluit via het DSO-LV	X	Zie opmerking bij projectbesluit / provincies
Vergunningen en meldingen: <i>Techniek</i> : Per 1/1/21 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen	Het aan 'bevoegd gezag aanleveren van aanvragen en meldingen vanuit DSO-LV	✓	
Vergunningen en meldingen: Ontvangen aanvraag of melding: Voor het ontvangen van een aanvraag of melding wordt gebruik gemaakt van de Standaard Aanvragen en Meldingen (STAM)	Een bestuurlijk vastgestelde STAM-standaard	✓	
Vergunningen en meldingen: <i>Indieningsvereisten</i> : Per 1/1/21 stellen provincie, waterschap en gemeente de informatie beschikbaar die nodig is om een aanvraagformulier in de landelijke voorziening samen te kunnen stellen, waarin ook de door hen gestelde indieningsvereisten zijn meegenomen	Kunnen toevoegen van content (indieningsvereisten) in DSO-LV	✓	

Vergunningen en meldingen: <i>Proces</i> : Per 1/1/21 moet het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag	Verwerken van enkelvoudige en meervoudige aanvragen	✓	
Bevoegd gezag Rijkspartijen			
Omgevingsvisie: Per 1/1/21 wordt een Omgevingsvisie opgesteld met de STOP-TPOD standaard, via de reguliere infrastructuur voor officiële publicaties gepubliceerd in het elektronische publicatieblad van het desbetreffende orgaan en ontsloten via DSO-LV.	Een bestuurlijk vastgestelde STOP-standaard	(✓)	Zie opmerking bij Omgevingsplan
	Ontsluiting van omgevingsvisies via het DSO-LV	✓	
Omgevingsvisie: Een vóór 1/1/21 vastgestelde omgevingsvisie kan nog op grond van de Wet ruimtelijke ordening worden gepubliceerd op www.ruimtelijkeplannen.nl met gebruikmaking van de IMRO-standaard. Ontsluiting van de informatie uit de visie in DSO-LV vindt in dat geval plaats met gebruikmaking van de overbruggingsfunctie	Overbruggingsfunctie, ten behoeve van ontsluiting van informatie uit omgevingsvisies	✓	
Projectbesluit: Als een rijkspartij, provincie of waterschap een projectbesluit vaststelt dan stellen zij deze per 1/1/21 vast conform de eisen van de Omgevingswet	Ontsluiting van projectbesluit via het DSO-LV	X	Zie opmerking bij projectbesluit / provincies
Vergunningen en meldingen: <i>Techniek</i> : Per 1/1/21 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen	Het aan bevoegd gezag aanleveren van aanvragen en meldingen vanuit DSO-LV	✓	
Vergunningen en meldingen: Ontvangen aanvraag of melding: Voor het ontvangen van een aanvraag of melding wordt gebruik gemaakt van de Standaard Aanvragen en Meldingen (STAM)	Een bestuurlijk vastgestelde STAM-standaard	✓	
Vergunningen en meldingen: <i>Proces</i> : Per 1/1/21 moet het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag	Verwerken van enkelvoudige en meervoudige aanvragen	✓	